

Голова секції - О.П. Сологуб, д-р екон. наук, професор
Секретар секції - О.О. Лелека, асистент

Ауд. В-308

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПОЖИВАННЯ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ НАСЕЛЕННЯМ В УМОВАХ СКОРОЧЕННЯ ПОКУПНОЇ СПРОМОЖНОСТІ НАСЕЛЕННЯ

Т.Г.Мостенська, аспірант кафедри менеджменту
Національний університет харчових технологій

Цінова ситуація на споживчому ринку України у 2014 р. характеризувалась значними темпами інфляції: зростання цін та тарифів становило 24,9%, що значно вище темпів 2013 року – 0,5%. Темпи інфляції 2014 року були найвищими за останні 14 років. Високими темпами зростання характеризувалась зміна цін на харчові продукти (рис.).

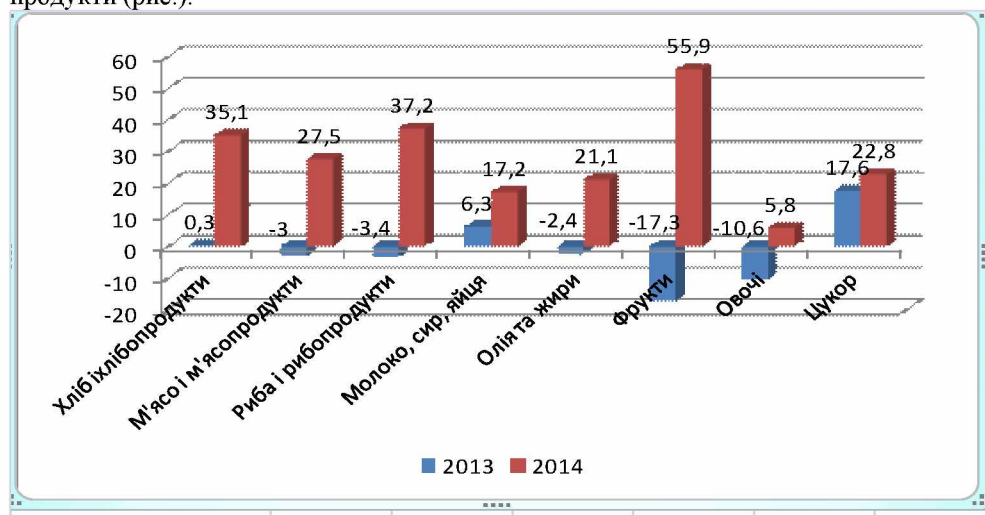

Рис. Динаміка цін на харчові продукти

Так, якщо у 2013 році, порівняно із 2012 роком, ціни на рибу та рибопродукти, м'ясо і м'ясопродукти, олію та жири, фрукти, овочі знижувались, то ціни у 2014 році демонструють суттєве зростання. Найвище зростання цін у 2014 році характерне для фруктів – 55,9%, риби та рибопродуктів – 37,2%, хліба і

хлібопродуктів – 35,1%. Найменшими темпами зростали ціни на овочі – темп приросту у 2014 році – 5,8%.

За статистичними даними Держкомстату України у 3 кварталі 2014 року відбулись зрушення у структурі споживання, порівняно із 3 кварталом 2013 року (табл.), оскільки споживання основних харчових продуктів у однакові періоди відзначається найбільшою стабільністю.

Таблиця

Споживання харчових продуктів у домогосподарствах, у середньому на місяць у розрахунку на 1 особу

Харчові продукти	3 квартал 2013 року	3 квартал 2014 року	Абсолютне відхилення, +, -	Відносне відхилення, %
Хліб і хлібні продукти	8,8	8,7	-0,1	1,1
М'ясо і м'ясні продукти	4,5	4,1	-0,4	8,9
Риба і рибні продукти	1,6	1,3	-0,3	18,8
Молоко та сир (у перерахунку на молоко)	14,4	14,0	-0,4	2,8
Яйця, штук	20	19	-1	5,0
Масло вершкове	0,3	0,3	0	0
Сало та жири тваринні	0,5	0,5	0	0
Олія та інші рослинні жири	1,7	1,7	0	0
Фрукти, ягоди, горіхи, виноград, кавуни, дині	8,1	6,3	-1,8	22,2
Овочі, картопля, гриби	18,5	19,0	+0,5	2,7
Цукор	2,9	3,0	+0,1	3,5

Джерело [1,2]

Найбільше скоротилось споживання фруктів, ягід, горіхів, винограду, динь, кавунів – на 22%, риби та рибних продуктів – на 18,8%, м'яса та м'ясних продуктів – майже на 9%. Саме фрукти продемонстрували найбільше зростання цін, що свідчить про існування цінової еластичності попиту на цю продукцію. Тенденції суттєвого скорочення споживання характерні для м'яса та м'ясних продуктів, риби та рибопродуктів, які також мають тенденцію до значного підвищення ціни у періоді, що досліджується. .

Зростання цін при зниженні реальної заробітної плати – індекс реальної заробітної плати у 2014 році склав 93,5%, порівняно із 2013 роком, стало причиною суттєвого зниження покупної спроможності населення, що зумовило скорочення споживання основних харчових продуктів і викликало потребу у зміні структури споживання – для заміщення споживання населення звертається до більш дешевих, але енергетично більш цінних продуктів: картопля, цукор тощо.

Таким чином зниження купівельної спроможності населення викликає необхідність зміни асортиментної політики підприємств харчової промисловості. Якщо протягом останніх років більш швидкими темпами розвивався сегмент харчових продуктів преміум-класу, то починаючи з 2014 року, відбувається переорієнтація виробництва на населення із середнім та нижче середнього рівня доходу. Така зміна асортименту спрямована на забезпечення потреб споживачів. Вона дозволяє підприємствам утримувати рівень продаж, або ж уповільнити темпи падіння обсягів реалізації у натуральному виразі.

Розуміння підприємствами викликів ринку дозволяє мінімізувати втрати, пов'язані із випуском продукції, яка не буде підтверджена платоспроможним попитом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Витрати і ресурси домогосподарств України у III кв. 2014 року. Статистичний бюлетень. К.: Державна служба статистики [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>;
2. Витрати і ресурси домогосподарств України у III кв. 2014 року. Статистичний бюлетень. К.: Державна служба статистики [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>